

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
14 päivänä heinäkuuta 1994 *

Asiassa C-379/92,

jonka Pretore Circondariale di Ravenna (Italia) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensiksi mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa

Matteo Peraltaa

vastaan

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 3 artiklan f kohdan, 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 ja 130 r artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentin tehtäviä hoitava jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini sekä tuomarit R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse (esittelevä tuomari), M. Zuleeg ja J. L. Murray,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: J.-G. Giraud,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- Matteo Peralta, edustajinaan asianajajat Giuseppe Conte ja Giuseppe Michele Giacomini, Genova,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

- Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston päällikkö Luigi Ferrari Bravo, avustajanaan valtionasiamies Oscar Fiumara,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Vittorio Di Bucci,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan suulliset huomautukset, jotka sille ovat 9.2.1994 pidetyssä istunnossa esittäneet Matteo Peralta, Italian hallitus ja Euroopan yhteisöjen komissio,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.5.1994 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Pretore Circondariale di Ravenna on esittänyt 24.9.1992 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.10.1992, yhteisöjen tuomioistuimelle ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kuusi ennakkoratkaisukysymystä ETY:n perustamissopimuksen 3 artiklan f kohdan, 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 ja 130 r artiklan tulkinnasta.
- 2 Kysymykset on esitetty Italian viranomaisten Matteo Peraltaa vastaan vireille saattaman rikosoikeudenkäynnin yhteydessä, joka koskee meren suojelemisesta 31.12.1982 annetun lain n:o 979 rikkomista (*GURI n:o 16*, 18.1.1983, *Supplemento ordinario*, s. 5).
- 3 Edellä mainitun lain 16 pykälässä säädetään seuraavaa:

Aluevesillä ja sisävesillä, satamat mukaan lukien, mikään alus kansallisuudesta riippumatta ei saa päästää mereen hiilivetyjä tai hiilivetyseoksia tai muita

meriympäristölle vahingollisia tämän lain liitteenä olevassa luettelossa A lueteltuja aineita eikä aiheuttaa kyseisten aineiden joutumista mereen.

Italian lipun alla purjehtivat alukset eivät saa päästää mereen edellä olevassa momentissa tarkoitettuja aineita myöskään aluevesien ulkopuolisilla vesialueilla.

4 Näiden säännösten rikkomisesta rangaistaan saman lain 20 pykälän mukaisesti 500 000–10 000 000 Italian liiran suuruisella sakkorangaistuksella tai korkeintaan kahden vuoden vankeusrangaistuksella. Kyseisten rikosoikeudellisten seuraamusten lisäksi tulevat vielä ammatilliset seuraamukset. Jos aluksen päällikkö on Italian kansalainen, häneltä kielletään tässä ammatissa toimiminen korkeintaan kahdeksi vuodeksi. Alusten päällikköinä toimivilta muiden maiden kansalaisilta kauppalaivastoministeri kieltää tietyksi ajaksi kiinnittymisen Italian satamiin.

5 Rikosasiaa koskevista asiakirjoista käy ilmi, että Italian kansalainen Matteo Peralta on päällikkönä Italian lipun alla purjehtivalla tankkialuksella, joka on erityisesti varustettu kemiallisten aineiden kuljettamiseen. Aluksen varustamo on italialainen yhtiö.

6 On kiistatonta, että vuoden 1990 ensimmäisen neljänneksen aikana Peralta on useita kertoja antanut määräyksen laskea mereen aikaisemmin natronlipeää sisältäneen säiliön puhdistamiseen käytetyt vedet, kun alus oli Italian aluevesirajojen ulkopuolella (useimmissa tapauksissa vyöhykkeellä, joka sijaitsee 12–24 meripeninkulman päässä perusviivoista). Natronlipeä on yksi edellä mainitun 31.12.1982 annetun lain liitteessä A luetelluista vahingollisista aineista.

7 Pretore di Ravenna, jonka käsiteltävänä oli Matteo Peraltalle annettua tuomiota koskeva valitus, päätti keskeyttää asian käsittelyn ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

”1) Onko lain n:o 979/82 16 ja 20 pykälän sisältämissä säännöissä kysymys perustamissopimuksen 7, 48, 52 ja 59 artiklassa tarkoitetuista rajoituksista ja kielletäänkö ne sellaisina perustamissopimuksen 62 artiklassa siltä osin, kuin ne eivät ole perusteltuja objektiivisista syistä, jotka liittyvät kysymyksessä olevan jäsenvaltion julkisten etujen puolustamiseen?

- 2) Onko yhteisön oikeuden nykyisessä kehitysvaiheessa ensimmäisessä kysymyksessä mainittujen yhteisön lainsäädännön määräysten kanssa yhteensoveltuva sellainen kansallinen lainsäädäntö, josta on kysymys esillä olevassa asiassa ja jossa säädetään oikeussubjektien kansalaisuuteen perustuvasta kohtelusta, joka sisältää erityisesti rikosoikeudellisia seuraamuksia, jollaisia ei ole säädetty vastaavan käytöksen osalta yhteisön oikeusjärjestyksen muille oikeussubjekteille?

Onko kyseiseen rikoslainsäädäntöön muun muassa sisältyvä aluksen päällikköä koskeva automaattinen ja pakollinen lisäseuraamus, joka koskee väliaikaista ammatinharjoittamisen ja työnteon kieltämistä, yhteensoveltuva yhteisön oikeusjärjestyksen takaaman suhteellisuusperiaatteen kanssa?

- 3) Voiko yhteisön oikeuden nykyisessä kehitysvaiheessa se, että jäsenvaltioilla on rikosoikeutta koskeva toimivalta, vaikuttaa perustamissopimuksessa taattuihin perustavaa laatua oleviin vapauksiin, kuten tavaroiden ja henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen, ja ovatko erityisesti lain n:o 979/82 16 ja 20 pykälä esteenä kyseisen vapauden käyttämiselle?
- 4) Ovatko yhteisön oikeusjärjestyksen ympäristönsuojelua koskevat periaatteet ja erityisesti ennalta ehkäisevää toimintaa koskeva periaate, josta on kysymys perustamissopimuksen 130 r artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa, esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, joka asettaessaan kotimaisille aluksille ehdottoman kiellon laskea aluevesirajojen ulkopuolella mereen hiilivetyjä ja vahingollisia aineita johtaa kuitenkin käytännössä siihen, että alukset ovat pakotettuja turvautumaan vaihtoehtoiseen tyhjennysjärjestelmään, joka on joka suhteessa tehoton ja joka tapauksessa niiden velvoitteiden vastainen, joihin jäsenvaltio on sitoutunut kansainvälisellä tasolla ja joihin sovelletaan yhteisön täytäntöönpanotoimenpiteitä?
- 5) Ovatko yhteisön oikeuden periaatteet, joiden tarkoituksena on taata, että yhteisössä meriliikenne- ja satamapalveluja tarjoavien välille kehittyy vapaa mutta vilpiton kilpailu ilman keinotekoisia vääristymiä ja että palvelujen tarve tyydytetään siten, että ympäristölle koituvat haitat ovat mahdollisimman vähäiset – ja erityisesti ovatko ETY:n perustamissopimuksen 3 artiklan f kohta ja 84 artikla esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, josta on kysymys lain n:o 979 16 (17) ja 20 pykälässä ja joka johtaa kilpailun vääristymiseen yhteisön sata-

mien ja laivayhtiöiden välillä siltä osin kuin kyseisessä lainsäädännössä esitetty ehdoton kieltä laskea mereen tankkien puhdistamiseen käytettyjä nesteitä aluevesirajojen ulkopuolisilla vesillä koskee ainoastaan kyseisen jäsenvaltion lipun alla purjehtivia aluksia ottamatta huomioon seikkaa, että samat alukset on varustettu erittäin kalliilla puhdistuslaitteilla, joita koskevat määräykset on annettu yhteisötasolla ratifioituissa kansainvälisissä sopimuksissa?

- 6) Onko perustamissopimuksen 30 artikla yhteensoveltuva jäsenvaltion sellaisen lainsäädännön kanssa, joka asettaessaan ainoastaan kotimaisille aluksille ehdottoman kiellon laskea kansallisten aluevesirajojen ulkopuolisilla vesillä mereen hiilivetyjä ja vahingollisia aineita pakottaa kyseiset alukset, vaikka ne on varustettu erittäin kalliilla teknisillä laitteilla, joita koskevat määräykset on annettu alaa koskevissa yleissopimuksissa, turvautumaan erikoisteknologiaan ja käyttämään vaihtoehtoja, tehotonta, suuria kustannuksia vaativaa tyhjennysjärjestelmää, joka on joka tapauksessa niiden velvoitteiden vastainen, joihin jäsenvaltio on sitoutunut kansainvälisellä tasolla ja joihin sovelletaan yhteisön täytäntöönpanotoimenpiteitä?

Voivatko erityisesti kysymyksessä olevat rikosoikeudelliset seuraamukset ja taloudelliset seuraamukset, jotka ilmeisen syrjivällä ja järjenvastaisella tavalla koskevat yksinomaan kotimaan laivastoa, olla vaikutukseltaan tuonnin määrällisiä rajoituksia vastaavia toimenpiteitä? Itse asiassa sellaisilla maksuilla ei ole vaikutusta ainoastaan tuontiin, vaan ne aiheuttavat vielä lisäkustannuksia vaikuttaen kuljetettavien tavaroiden hintoihin.”

- 8 Esitetyt ennakkoratkaisukysymykset koskevat sääntöjä, joita sovelletaan hiilivetyjen ja muiden vahingollisten aineiden kuin hiilivetyjen laskemiseen mereen. On kuitenkin selvää, että esillä olevassa pääasiassa on kysymys ainoastaan natronlipeää sisältävien puhdistusvesien laskemisesta mereen. Tämän vuoksi asetettujen kysymysten laajuus on rajoitettava koskemaan yksinomaan muiden vahingollisten aineiden kuin hiilivetyjen laskemista mereen.
- 9 Esitetyistä asiakirjoista kokonaisuudessaan seuraa, että kansallinen tuomioistuin pääasiallisesti tiedustelee yhteisöjen tuomioistuimelta, onko yhteisön oikeus esteenä Italian lainsäädännön tyyppiselle lainsäädännölle siltä osin kuin siinä estetään sellainen kotimaisten merikuljetusalan yritysten toiminta, josta on kysymys Peraltan tapauksessa. Tällaisen lainsäädännön seurauksena

erityisesti tankkialusten puhdistusoperaatiot, jotka Italian allekirjoittamien kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti olisi voitu suorittaa merellä, saattavat hidastua, vaikeutua tai tulla kalliimmiksi kuin muiden jäsenvaltioiden aluksille.

- 10 Esittämissään kysymyksissä kansallinen tuomioistuin mainitsee useita kyseisiin esteisiin viittaavia näkökohtia ja esittää moitteita, joita Italian lainsäädäntöä vastaan voitaisiin esittää:
- ”yhteisön oikeudessa ratifioitujen kansainvälisten yleissopimusten” huomiotta jättäminen;
 - perustamissopimuksen 7 artiklan määräysten rikkominen kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän vuoksi;
 - Italian lainsäädännössä käyttöön otetut rajoitukset, jotka ovat perustamissopimuksen 3 artiklan f kohdan, 30, 48, 52, 59 ja 62 artiklan vastaisia ja erityisesti palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen vastaisia meriliikenteen kuljetuspalvelujen alalla;
 - perustamissopimuksen 130 r artiklan rikkominen.

Sovellettava yhteisön oikeus pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikana

- 11 Esillä olevassa pääasiassa on kysymys Italian aluksia ja merikuljetuksia koskevasta lainsäädännöstä. Perustamissopimuksen toisessa osassa liikennettä käsitellään erillisessä IV osastossa.
- 12 Perustamissopimuksen IV osaston 84 artiklan 2 kohdassa määrätään, että neuvosto voi päättää, annetaanko meriliikennettä koskevia aiheellisia säännöksiä. Perustamissopimuksen 61 artiklan mukaan kyseiset erityismääräykset koskevat erityisesti ”palvelujen vapaata liikkuvuutta”.
- 13 Perustamissopimuksen 84 artiklan 2 kohdan perusteella neuvosto on 22.12.1986 antanut asetuksen (ETY) N:o 4055/86 palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen (EYVL L 378, s. 1). Tämä asetus tuli voimaan 1.1.1987. Sitä sovellettiin siis pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikana.

- 14 Kyseisen 84 artiklan määräyksissä ei kuitenkaan suljeta pois perustamissopimuksen määräysten soveltamista liikenteen alalla, ja meriliikenne jää samoin perusteiden kuin muut liikennemuodot perustamissopimuksen yleisten sääntöjen alaisuuteen (katso asia 167/73, komissio v. Ranska, tuomio 4.4.1974, Kok. 1974, s. 359, 31 ja 32 kohta).

Vahingollisten aineiden mereen laskemista koskevien kansainvälisten yleissopimusten noudattaminen

- 15 Vaikka ennakkoratkaisupyynnössä koskevassa päätöksessä ei ole esitetty kysymystä täsmälleen näin, asiaa koskevista asiakirjoista käy ilmi, että kansallinen tuomioistuin tiedustele yhteisöjen tuomioistuimelta, onko Italian lainsäädäntö yhteensoveltuva alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn ”Marpolin yleissopimukseksi” nimetyn kansainvälisen yleissopimuksen kanssa (*Yhdistyneiden Kansakuntien sopimussarja*, osa 1341, n:o 22484). Kansallinen tuomioistuin lähtee ilmeisesti siitä oletuksesta, että kyseisellä yleissopimuksella on vaikutuksia yhteisön oikeusjärjestykseen.
- 16 Siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuimelta tiedustellaan Italian lainsäädännön yhteensoveltuvuutta Marpolin yleissopimuksen kanssa, on riittävää todeta, että yhteisö ei ole kyseisen yleissopimuksen sopimuspuoli. Lisäksi ei käy ilmi, että aikaisemmin jäsenvaltioille kuulunut toimivalta kyseisen yleissopimuksen soveltamisalalla olisi ETY:n perustamissopimuksen nojalla siirtynyt yhteisölle ja että näin ollen yleissopimuksen määräykset sitoisivat yhteisöä (katso yhdistetyt asiat 21/72, 22/72, 23/72 ja 24/72, International Fruit Company ym., tuomio 12.12.1972, Kok. 1972, s. 1219, 18 kohta).
- 17 Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei siis ole ratkaista jäsenvaltion antaman kansallisen säännöksen yhteensoveltuvuutta sellaisen yleissopimuksen kuten Marpolin yleissopimuksen kanssa.

Perustamissopimuksen 7 artikla

- 18 On aiheellista palauttaa mieliin, että ETY:n perustamissopimuksen 7 artiklaa (EY:n perustamissopimuksen 6 artiklaa), joka sisältää sen yleisen periaatteen, jonka mukaan kanalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä, sovelletaan itsenäisesti ainoastaan sellaisiin yhteisön oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin,

joita varten perustamissopimuksessa ei ole erityisiä syrjinnän kieltäviä määräyksiä (katso asia C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, tuomio 10.12.1991, Kok. 1991, s. I-5889, 11 kohta). On siis tutkittava suhteessa kyseisen periaatteen toteuttaviin erityissääntöihin, onko sen tyyppinen lainsäädäntö, josta on kysymys esillä olevassa pääasiassa, yhteensopelutva perustamissopimuksen kanssa.

Perustamissopimuksen 3 artiklan f kohta

- 19 Kansallinen tuomioistuin tiedustele, eivätkö ne yhteisön oikeuden periaatteet, joiden tarkoituksena on taata vääristymätön kilpailu, ole esteenä sen tyyppiselle kansalliselle lainsäädännölle, josta on kysymys kyseisessä Italian lainsäädännössä. Kansallisen tuomioistuimen mukaan kyseinen lainsäädäntö johtaa kilpailun vääristymiseen yhteisön satamien ja laivanvarustamojen välillä.
- 20 Perustamissopimuksen kilpailusääntöjä eli erityisesti 85–90 artiklaa sovelletaan liikenteen alalla (katso asiat 209/84, 210/84, 211/84, 212/84 ja 213/84, *Asjes ym.*, tuomio 30.4.1986, Kok. 1986, s. 1425, 45 kohta, sekä asia C-185/91, *Reiff*, tuomio 17.11.1993, Kok. 1993, s. I-5801, 12 kohta). Näin on erityisesti meriliikenteen alalla (katso erityisesti neuvoston 22.12.1986 antama asetus (ETY) N:o 4056/86 perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen (EYVL L 378, s. 4).
- 21 Perustamissopimuksen 3 artiklan f alakohdan, 5 artiklan toisen kohdan ja 85 artiklan tulkinnan osalta on todettava, että perustamissopimuksen 85 artikla sinänsä koskee ainoastaan yritysten käyttäytymistä, ei jäsenvaltioiden lakeja tai asetuksia. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä kuitenkin seuraa, että perustamissopimuksen 85 artiklalla, tarkasteltuna yhdessä 5 artiklan kanssa, veloitetaan jäsenvaltiot pidättymään toteuttamasta tai pitämästä voimassa sellaisia toimenpiteitä, lait ja asetukset mukaan lukien, jotka voivat estää yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen tehokkaan vaikutuksen (effet utile) toteutumisen. Tällaisesta on oikeuskäytännön mukaan kyse silloin kun jäsenvaltio edellyttää tai edistää 85 artiklan vastaisten yritysten välisten yhteisjärjestelyjen tekemistä tai vahvistaa niiden vaikutuksia taikka poistaa omalta lainsäädännöltään sen valtiollisen luonteen valtuuttamalla yksityiset toimijat vastaamaan toimenpidepäätösten tekemisestä talouden alalla (katso asia 267/86, *Van Eycke*, tuomio 21.9.1988, Kok. 1988, s. 4769, 16 kohta, ja asia C-2/91, *Meng*, tuomio 17.11.1993, Kok. 1993, s. I-5751, 14 kohta).

- 22 Edellä mainittuihin määräyksiin ei kuitenkaan voida vedota Italian lainsäädännön tyyppistä lainsäädäntöä vastaan. Kyseisessä lainsäädännössä ei edellytetä eikä edistetä kilpailun vastaista toimintaa, koska siinä säädetty kiello on jo sinänsä riittävä. Siinä ei myöskään vahvisteta olemassa olevan yritysten välisen yhteisjärjestelyn vaikutuksia (katso vastaavasti edellä mainittu tuomio asiassa Meng, 15 ja 19 kohta).

Perustamissopimuksen 30 artikla

- 23 Kansallinen tuomioistuin tiedustele Italian lainsäädännön yhteensoveltuvuutta 30 artiklan kanssa siltä osin kuin Italian lainsäädännössä vaaditaan, että italialaisiin aluksiin on hankittava kalliit laitteistot. Kansallinen tuomioistuin tiedustele, eikö kyseinen seikka johda kemian tuotteiden kallistumiseen Italiassa ja sitä kautta kyseisessä artiklassa kiellettyyn esteeseen.
- 24 Tältä osin on riittävää todeta, että sen tyyppisessä lainsäädännössä, josta on kysymys nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, ei tehdä mitään eroa kuljetettavien aineiden alkuperän perusteella eikä sen tarkoituksena ole säännellä tavaroiden kauppaa muiden jäsenvaltioiden kanssa; ne rajoittavat vaikutukset, joita sillä mahdollisesti on tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen, ovat liian sattumanvaraisia ja välillisiä, jotta sille asetetun velvollisuuden voitaisiin katsoa olevan omiaan rajoittamaan jäsenvaltioiden välistä kauppaa (katso asia C-69/88, Krantz, tuomio 7.3.1990, Kok. 1990, s. I-583, 11 kohta, sekä asia C-93/92, CMC Motorradcenter, tuomio 13.10.1993, Kok. 1993, s. I-5009, 12 kohta).
- 25 Näin ollen 30 artikla ei ole esteenä sen tyyppiselle lainsäädännölle, josta on kysymys tässä asiassa.

Perustamissopimuksen 48 artikla

- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele, onko 48 artiklan kanssa yhteensoveltuva sellaisen riidanalaisen Italian lainsäädännön mukainen seuraamusjärjestelmä, jossa sillä, että siinä säädetään niiden italialaisten kapteenien ammatissa toimimisen kieltämisestä määrääjäksi, jotka ovat rikkooneet kieltoa laskea mereen vahingollisia aineita, italialaisia kapteeneita rangaistaan ankarammin kuin muuta kansalaisuutta olevia kapteeneita.

- 27 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevia määräyksiä ei voida soveltaa sellaiseen tilanteeseen, joka on kaikilta osin täysin jäsenvaltion sisäinen. Pelkästään se, että ulkomaisen työntekijän asema kansallisen lainsäädännön mukaan on edullisempi kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaisen, ei voi olla perusteena sille, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevia yhteisön oikeussääntöjä sovellettaisiin kyseiseen kansalaiseen, jos kaikki hänen tilanteensa kannalta tunnusomaiset tekijät rajoittuvat ainoastaan sen jäsenvaltion rajojen sisäpuolelle, jonka kansalainen hän on (katso vastaavasti asia 44/84, Hurd, tuomio 15.1.1986, Kok. 1986, s. 29, 55 ja 56 kohta, sekä asia C-332/90, Steen, tuomio 28.1.1992, Kok. 1992, s. I-341, 5, 9 ja 10 kohta).
- 28 Asiakirjojen sisältämien tietojen mukaan Peralta on Italian kansalainen, hän on italialaisen laivanvarustamon palveluksessa ja hän toimii Italian lipun alla purjehtivan aluksen päällikkönä. Hänen tilanteensa on siis puhtaasti jäsenvaltion sisäinen, eikä hän voi vedota 48 artiklaan.
- 29 Tästä seuraa, että 48 artikla ei ole esteenä Italian lainsäädännön tyyppiselle lainsäädännölle, jonka mukaan italialaisilta kapteeneilta, jotka ovat rikkoneet lainsäädännössä annettua kieltoa, voidaan kieltää ammatissaan toimiminen tietyksi määräajaksi.

Perustamissopimuksen 52 artikla

- 30 Ennakkoratkaisupyynnönä koskevasta päätöksestä ei voida päätellä, millä perustein kansallinen tuomioistuin tiedustele riidanalaisen lain yhteensovittuvuutta perustamissopimuksen 52 artiklan kanssa. Kyseisten perusteiden puuttuessa on aiheellista tuoda esiin, että Peraltan mukaan kysymyksessä olevassa laissa italialaisilta merikuljetusalan yrityksiltä, jotka harjoittavat toimintaansa Italian lipun alla purjehtivilla aluksilla, evätään mahdollisuus sijoittautua muuhun jäsenvaltioon ja ne pakotetaan kabotaasiliikenteeseen Italian aluevesillä. Peraltan mukaan niiden aluksilla ei muiden jäsenvaltioiden satamissa olisi käytössä puhdistusvesien käsittelylaitteita, jotka vaaditaan, jotta ne voisivat noudattaa Italian lainsäädäntöä.
- 31 Vaikka perustamissopimuksen sijoittautumisvapauden takaavien määräysten sanamuodon mukaan niiden tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että muiden jäsenvaltioiden kansalaisia kohdellaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa samalla tavalla kuin sen omia kansalaisia, kyseiset määräykset ovat esteenä

myös sille, että jäsenvaltio estää jonkun kansalaisensa tai sen lainsäädännön mukaan perustetun ja muilta osin 58 artiklan määritelmää vastaavan yhtiön sijoittautumisen muuhun jäsenvaltioon. Itse asiassa 52 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa taatut oikeudet menettäisivät merkityksensä, jos jäsenvaltio voisi kieltää yrityksiä lähtemästä toiseen jäsenvaltioon sinne sijoittautuakseen (katso asia 81/87, Daily Mail and General Trust, tuomio 27.9.1988, Kok. 1988, s. 5483, 16 kohta).

- 32 Kuitenkaan Italian lainsäädännön kaltainen lainsäädäntö ei sisällä yhtään säännöstä, joka voisi olla esteenä sille, että italialaiset kuljetuspalvelujen harjoittajat sijoittautuvat muuhun jäsenvaltioon kuin Italiaan.
- 33 On vielä syytä palauttaa mieliin, että asiassa C-221/89, Factortame ym., 25.7.1991 annetun tuomion mukaan (Kok. 1991, s. I-3905, 23 kohta) alusten rekisteröinnille asetettavat ehdot eivät saa olla esteenä sijoittautumisvapaudelle. Sen tyyppinen lainsäädäntö, josta on kysymys esillä olevassa tapauksessa, ei kuitenkaan koske alusten rekisteröintiä.
- 34 On selvää, että kun säännöksiä ei ole yhdenmukaistettu yhteisötasolla, jäsenvaltio voi suoraan tai epäsuorasti antaa omia teknisiä sääntöjä, joita ei välttämättä ole muissa jäsenvaltioissa, sellaisille merikuljetusalan yrityksille, jotka, kuten Peraltan palkannut yritys, ovat sijoittautuneet sen alueelle ja käyttävät toiminnassaan sen lipun alla purjehtivia aluksia. Tällaisten teknisten sääntöjen kyseisille yrityksille mahdollisesti aiheuttamat vaikeudet eivät kuitenkaan vaikuta perustamissopimuksen 52 artiklassa tarkoitettuun sijoittautumisvapauteen. Nämä vaikeudet eivät periaatteessa poikkea vaikeuksista, joita kansallisten lainsäädäntöjen erilaisuudesta johtuen on esimerkiksi palkkakustannuksissa, sosiaalimaksuissa tai verojärjestelmissä.
- 35 Näin ollen 52 artikla ei ole esteenä sellaiselle lainsäädännölle kuin kyseinen Italian lainsäädäntö.

Perustamissopimuksen 59 artikla

- 36 Kansallinen tuomioistuin tiedusteleo yhteisöjen tuomioistuimen kantaa tilanteesta, jossa italialainen kapteeni, joka oli saanut Italian kansalaisuutta olevalta palvelujen tarjoajalta tehtäväksi toimia Italian lipun alla purjehtivan aluksen päällikkönä, vetoaa siihen, että Italia, joka on palvelujen tarjoajan sijoittautumisjäsenvaltio, on rikkonut merikuljetuspalvelujen tarjoamisen vapautta.

Mahdollisuus vedota merikuljetuspalvelujen tarjoamisen vapauteen

- 37 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt tämän tuomion 13 kohdassa, asetusta (ETY) N:o 4055/86 sovellettiin rikosasian tosiseikkojen tapahtumaiikana.
- 38 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
- ”Vapaus tarjota jäsenvaltioiden välisiä merikuljetuspalveluja sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä meriliikenteen alan palveluja koskee jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat muusta jäsenvaltiosta kuin se, jolle palvelut on tarkoitettu.”
- 39 Toisaalta jo kyseisen artiklan sanamuodosta ilmenee, että sitä sovelletaan sen tyyppiseen jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen, josta on kysymys esillä olevassa asiassa. Siinä määritellään olennaisesti samoin sanoin kuin perustamissopimuksen 59 artiklassa, ketkä voivat käyttää merikuljetuspalvelujen tarjoamisen vapautta.
- 40 Toisaalta asiassa C-18/93, Corsica Ferries Italia, 17.5.1994 annetussa tuomiossa (Kok. 1994, s. I-1783, 30 kohta) yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että yritys voi vedota jäsenvaltioiden väliseen merikuljetuspalvelujen tarjoamisen vapauteen sitä valtiota vastaan, johon yritys on sijoittautunut, kun palveluja tarjotaan muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneille palvelujen vastaanottajille.
- 41 Sitä paitsi on huomattava, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että perustamissopimuksen 59 artiklassa päämääränä on poistaa palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat esteet niiden henkilöiden osalta, jotka eivät ole sijoittautuneet siihen jäsenvaltioon, jonka alueella palveluja on määrää tarjota, ja että tällä perusteella 59 artiklan määräyksiä on sovellettava kaikkiin tapauksiin, joissa palvelujen tarjoaja tarjoaa palveluja muun jäsenvaltion alueella kuin sen, johon hän on sijoittautunut (katso asia C-154/89, komissio v. Ranska, tuomio 26.2.1991, Kok. 1991, s. I-659, 9 ja 10 kohta).
- 42 Näin ollen koska Peraltan komennuksessa oleva alus toimittaa tavaralähettyksiä muihin jäsenvaltioihin, hän voi vedota yhteisön oikeudessa tunnustetun merikuljetuspalvelujen vapauden rikkomiseen Italiaa vastaan.

Maan lipun alla purjehtimiseen perustuvan alusten välisen syrjinnän olemassaolo

- 43 Perustamissopimuksen 7 artiklassa mainittuun periaatteeseen viittaavan asetuksen (ETY) N:o 4055/86 9 artiklan mukaan pääasiassa käsiteltävänä olevan kaltaiselle lainsäädännölle asetettava vähimmäisvaatimus on, että sillä ei syrjitä merikuljetuspalvelujen tarjoajia kansalaisuuden tai kansallisuuden perusteella.
- 44 Edellä mainitun kaltainen lainsäädäntö ei ole syrjintäkiellon vastainen siltä osin kuin kysymyksessä on Italian alue- ja sisävesillä purjehtiviin aluksiin sovellettava sääntely. Kielto laskea mereen vahingollisia aineita koskee kaikkia aluksia riippumatta siitä, minkä lipun alla ne purjehtivat, ja riippumatta niiden yritysten kansallisuudesta, jotka harjoittavat niillä merikuljetustoimintaa.
- 45 Aluevesirajojen ulkopuolella Italian lainsäädännössä tehdään ero ulkomaisten alusten ja oman maan lipun alla purjehtivien alusten välillä, joista ainoastaan viimeksi mainittuja koskee kielto laskea mereen vahingollisia aineita.
- 46 Italian hallituksen ja komission vastauksista yhteisöjen tuomioistuimen esittämään kysymykseen käy ilmi, että Italia ei ole perustanut yksinomaista talousvyöhykettä Välimerelle. Näin ollen kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaan se voi käyttää lainkäyttövaltaansa aluevesirajojen ulkopuolella vain sen lipun alla purjehtiviin aluksiin.
- 47 Siten se, että nyt kyseessä olevan kaltaisessa lainsäädännössä asetetaan Italian lipun alla purjehtivat alukset epäedullisempaan asemaan kuin ne alukset, jotka eivät purjehdi Italian lipun alla, ei ole perustamissopimuksessa kiellettyä syrjintää, koska Italian lainsäädäntöä ei voida soveltaa avomerellä aluksiin, jotka eivät purjehdi Italian lipun alla. Jäsenvaltion lainsäädäntöä ei voida pitää lainvastaisena sen vuoksi, että kyseistä lainsäädäntöä sovelletaan ainoastaan aluksiin, joiden suhteen jäsenvaltiolla on oikeus käyttää toimivaltaansa sen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla.
- 48 Lisäksi, kuten yhteisöjen tuomioistuin on 14.7.1981 antamassaan tuomiossa (asia 155/80, Oebel, Kok. 1981, s. 1993, 9 kohta) todennut, kansallisen lainsäädännön soveltamista ei voida pitää syrjintäkiellon periaatteen vastaisena ainoastaan siitä syystä, että muut jäsenvaltiot eivät sovelta yhtä ankaria säännöksiä (katso myös 13.2.1969 annettu tuomio, asia 14/68, Wilhelm ym.,

Kok. 1969, s. 1, 13 kohta).

*Meriliikennepalvelujen tarjoamisen vapautta koskevien rajoitusten olemassa-
olo*

- 49 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että Italian lainsäädännöstä aiheutuu muihin jäsenvaltioihin suuntautuvien meriliikennepalvelujen tarjoamisen vapaudelle rajoituksia, vaikka kyseistä lainsäädäntöä ei voitaisi pitää syrjivänä.
- 50 On korostettava, että viennin esteet, joihin Peralta vetoaa, eivät ole seuraus sen jäsenvaltion lainsäädännöstä, jonka alueella kuljetuspalveluja tarjotaan, vaan sen jäsenvaltion lainsäädännöstä, jossa yritys on rekisteröinyt Peraltan komennossa olevan aluksen ja johon yritys on sijoittautunut, siis Italian lainsäädännöstä. Kyseisen yrityksen tilanne sen omaan sijoittautumisjäsenvaltioon nähden ei ole samanlainen kuin sellaisen merikuljetusalan yrityksen tilanne, joka on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon kuin Italiaan ja harjoittaa siellä väliaikaisesti toimintaansa ja jonka tästä syystä on noudatettava samanaikaisesti sekä sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka lipun alla se purjehtii, että Italian lainsäädäntöä.
- 51 Italian lainsäädännön kaltaista lainsäädäntöä, jossa kielletään vahingollisten aineiden mereen laskeminen, sovelletaan kuitenkin objektiivisesti kaikkiin aluksiin tekemättä eroa sen mukaan, suorittavatko ne jäsenvaltion sisäisiä kuljetuksia vai muihin jäsenvaltioihin suuntautuvia kuljetuksia. Siinä ei säädetä erilaisesta palvelusta maasta viedyille tuotteille ja Italiassa kaupan pidetyille tuotteille. Siinä ei taata erityistä etua Italian sisäisille markkinoille, italialaisille kuljetuksille tai italialaisille tuotteille.
- 52 Peralta pitää sitä vastoin lainvastaisina niitä epäsuoria etuja, joita saavat muiden jäsenvaltioiden kuljetuspalvelujen harjoittajat, joihin ei sovelleta samalla tavoin kieltoa laskea mereen natronlipeäjäätteitä. Koska jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä ei ole yhdenmukaistettu kyseisellä alalla, nämä rajoitukset ovat kuitenkin vain seuraus sijoittautumisvaltion kansallisista säännöksistä, jotka edelleen koskevat taloudellisen toiminnan harjoittajaa.
- 53 Edellä esitetystä seuraa, että edellä mainittu asetus (ETY) N:o 4055/86 ei ole esteenä Italian lainsäädännön kaltaisen lainsäädännön kiistanalaisille säännöksille, jotka koskevat kauppa-aluksen suorittamaa vahingollisten aineiden mereen laskemista.

54 Tämän vuoksi kansallisen tuomioistuimen vetoaminen 62 artiklaan, johon kyseisen asetuksen 1 artiklan 3 kohdassa viitataan, ei anna aihetta erilaiseen vastaukseen. Itse asiassa 62 artiklalla, joka täydentää 59 artiklaa, ei voida kieltää rajoituksia, jotka eivät kuulu 59 artiklan soveltamisalaan (katso asia C-159/90, Society for the Protection of Unborn Children Ireland, tuomio 4.10.1991, Kok. 1991, s. I-4685, 29 kohta).

Perustamissopimuksen 130 r artikla

55 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee lopuksi, ovatko 130 r artikla ja sitä seuraavat artikkelit esteenä riidanalaisen lainsäädännön kaltaiselle lainsäädännölle, jonka vaikutuksesta italialaisten alusten on käytettävä jätevesien käsittelyjärjestelmää, joka kansallisen tuomioistuimen mukaan on tehoton ja niiden kansainvälisten sitoumusten vastainen, jotka Italia on allekirjoittanut.

56 Tältä osin on ensinnäkin huomautettava, että kuten yhteisöjen tuomioistuin edellä olevassa 17 kohdassa todennut, sen tehtävänä ei ole ratkaista jäsenvaltion antaman kansallisen säännöksen yhteensoveltuvuutta sellaisen yleissopimuksen kanssa kuten Marpolin yleissopimus. Sen tehtävänä ei ole myöskään tulkita 130 r artiklaa suhteessa kansainväliseen yleissopimukseen, joka ei sido yhteisöä ja jonka sopimusosapuolia kaikki jäsenvaltiot sitä paitsi eivät ole.

57 Toiseksi 130 r artiklassa rajoitetaan määrittelemään yhteisön yleiset tavoitteet ympäristön alalla. Neuvoston tehtävänä on 130 s artiklan mukaan päättää toteutettavista toimista. Lisäksi 130 t artiklassa tarkennetaan, että 130 s artiklan nojalla yhteisesti toteutetut suojelutoimenpiteet eivät ole esteenä sille, että kukin jäsenvaltio pitää voimassa tai toteuttaa ankarampia, perustamissopimuksen kanssa yhteensoveltuvia suojelutoimenpiteitä.

58 Perustamissopimuksen 130 r artikla ei näin ollen ole esteenä sellaiselle lainsäädännölle, josta on kysymys esillä olevassa pääasiassa.

59 Sen vuoksi kansalliselle tuomioistuimelle on vastattava, että perustamissopimuksen 3 artiklan f kohta, 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 ja 130 r artikla sekä palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen annettu asetus (ETY) N:o 4055/86 eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä kielletään kaikilta aluksilta siitä riippumatta, minkä maan lipun alla ne purjehtivat, vahingollisten kemiallisten aineiden

laskeminen mereen sen aluevesillä ja sisävesillä; ne eivät ole esteenä sille, että kansallisessa lainsäädännössä sama kielto asetetaan avomerellä ainoastaan kyseisen jäsenvaltion lipun alla purjehtiville aluksille; ne eivät ole esteenä sille, että jos kieltoa rikotaan, kyseisen jäsenvaltion kansalaisuutta olevalta kapteenilta kielletään ammatissaan toimiminen määräajaksi.

Oikeudenkäyntikulut

60 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Pretore di Ravennan 24.9.1992 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Perustamissopimuksen 3 artiklan f kohta, 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 ja 130 r artikla sekä palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen annettu asetus (ETY) N:o 4055/86 eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä kielletään kaikilta aluksilta siitä riippumatta, minkä maan lipun alla ne purjehtivat, vahingollisten kemiallisten aineiden laskeminen mereen sen aluevesillä ja sisävesillä; ne eivät ole esteenä sille, että kansallisessa lainsäädännössä sama kielto asetetaan avomerellä ainoastaan kyseisen jäsenvaltion lipun alla purjehtiville aluksille; ne eivät ole esteenä sille, että jos kieltoa rikotaan, kyseisen jäsenvaltion kansalaisuutta olevalta kapteenilta kielletään ammatissaan toimiminen määräajaksi.

Mancini

Joliet

Schockweiler

Rodríguez Iglesias

Grévisse

Zuleeg

Murray

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä heinäkuuta 1994.

R. Grass
kirjaaja

G. F. Mancini
presidentin tehtäviä hoitava jaoston puheenjohtaja